

Overweging op ochtend van Oudjaar

Thema: Met hoop en vertrouwen

dromen van een nieuwe toekomst

Lezingen: Genesis 15,1-6; 21,1-3 en Lucas 2,22-40

Zondag 31 december 2023 Mart Hendriks

Beste tochtgenoten van geloofsgemeenschap Augustinus,

Samen hebben we het afgelopen jaar wekelijks hier gevierd.

We hebben gezongen, gebeden, het brood in vriendschap en liefde gebroken. Samen betrokken op wat er in onze naaste omgeving aan lief en leed gebeurt, verdrietig vaak over wat mensen door oorlog en milieurampen overkwam.

We willen er ons niet onder laten krijgen, dat is wat je kunt begrijpen als je op onze website alleen al de titels leest van de overwegingen van onze voorgangers.

Johan deed op kerstavond, terwijl hij naar het kind in de kerststal wees: "Laten wij net als dit pasgeboren kind vredebrengers worden!"

Hoe graag zeg ik net als jullie allemaal 'ja' tegen deze oproep. Maar ik kan niet ontkennen dat ook de gedachte bij me opkwam: "Maar deze zelfde kwetsbare kinderen worden gebruikt als wapen, overal ter wereld en ook in de geboortestreek van dit kind."

Het kost me moeite de moed niet te verliezen, een herkenbaar gevoel voor velen, dat ook onder jullie gedeeld wordt. Laten we dit gevoel de overhand krijgen of zeggen we ook nu 'Maar toch...'?

Naar dat 'maar toch...' heb ik in de laatste weken gezocht en in het boek "Levenslessen van een rabbijn – Awraham Soetendorp en Annemiek Leclaire" vond ik een aantal handreikingen, onder andere in het volgend verhaal:

Een oude man staat in het centrum van een slechte stad waar verstikkend onrecht heerst. Hij schraapt zijn keel en roept voorbijgangers met hese stem op tot inkeer te komen.

Een jonge man blijft stilstaan: 'Mag ik u wat vragen? Mijn vader vertelt mij dat u hier al stond toen hij jong was. Uw haar was zwart, u stond kaarsrecht. En al die tijd heeft niemand naar u geluisterd.

Waarom heeft u het niet opgegeven?'

En de oude man antwoordt: 'Je hebt gelijk.

Er kwam een moment dat ik me realiseerde dat het me niet zou lukken de stad te veranderen.

*En waarom heb ik het toch niet opgegeven? Omdat ik mij op dat ogenblik van ontluistering voornam om als het mij niet gegeven is de stad te veranderen, ik alle krachten moest blijven verzamelen opdat de stad **mij** nooit zal veranderen.'*

Een mooi verhaal, maar het roept ook een vraag op: "Ben ik, zijn wij, net als deze oude tegendraadse mens? Leggen wij ons niet neer bij wat er allemaal rondom ons gebeurt, maar geloven we ook niet meer dat wij invloed kunnen hebben om de situatie te veranderen?"

In een ander verhaal uit de Joodse traditie, de eerste lezing van vandaag, ontmoeten we Abraham. Oud geworden en in een gastvrije ontmoeting met drie mensen de balans opmakend van zijn leven, verliest hij het vertrouwen niet. Er staat: "Abraham geloofde de Heer en deze rekende hem dat als gerechtigheid aan". Nog mooier om te lezen is dan "de Heer vervulde de belofte die Hij gedaan had." Alleen omdat Abraham vertrouwen had, werd wat onmogelijk leek, waar. De vader van Ismaël, wordt vader van Izaäk en wordt zo de stamvader van zowel Palestijnen als Joden.

En in het evangelie lezen we dat Jozef en Maria volgens oud gebruik naar de tempel gaan om hun kind aan God toe te vertrouwen. Het ritueel zoals hier beschreven kennen wij niet. Wel hebben velen van ons hun kinderen ook naar de geloofsgemeenschap gebracht en gebeden dat ze onder bescherming van een liefdevolle gemeenschap gelukkig worden in een wereld van vrede.

In het besef dat wij, noch onze kinderen, de toekomst kunnen bepalen, hebben we net als de ouders van Jezus ons vertrouwen uitgesproken in de God van het Verbond. Onze God, geloven wij, verbindt zich in Liefde met mensen, is herkenbaar in de werkelijke aandacht van de ene mens voor de andere.

Met regelmaat hoor ik mensen zeggen "Die van ons hebben niets meer met de kerk, maar ik ben blij dat ze als goede en gelukkige mensen in het leven staan." In de houding van onze kinderen kunnen wij met een gelovig hart God aan het werk zien onder mensen, dus ook dat het ritueel van toen een krachtig en zinvol ritueel is geweest.

'In het ritueel plannen we toekomst. ',
Met Awraham Soetendorp kunnen we misschien zeggen (citaat):

'De kern van de tocht door de woestijn, en van de teksten die wij lezenis dat we geleerd hebben de toekomst te plannen in het heden.

Het vermogen om in de huilende leegte van de woestijn, het eens begaanbare pad, de nog te planten bomen, de contouren van de tempel van vrede, het water in de rots te zien.

De levendige realiteit van de droom doet wonderen. ... ondanks alles is er de magnetische kracht van de hoop, de bloeiende, troostrijke verte die tot in onze botten voelbaar dichtbij wordt gebracht."

Ook wij lezen teksten uit de Joodse en Christelijke traditie. Het verhaal over de geboorte van het kerstkind als de komst van het Licht, over het vertrouwen van Abraham waardoor het onmogelijke mogelijk wordt, over de hoop van Jozef en Maria waarmee ze hun kostbaarste bezit in Gods hand leggen. Verhalen die ons de weg wijzen om niet op te geven. Wat er in de wereld ook gebeurt, laat het ons geloof niet ondermijnen.

Laten wij hier steeds weer Woorden van leven delen, bidden en vieren dat de komst van het Rijk van God mogelijk is. Dat we dit doen, kan mij en hopelijk ook jullie helpen de moed niet te verliezen, de hoop op een rechtvaardige wereld niet op te geven.

Ik wens ons voor 2024 hoop en vertrouwen toe dat een mooie en betere toekomst mogelijk is.

Gelukkig Nieuwjaar.

Dat het zo mag zijn.

Slotgedachte: Chassidische vertelling

Wanneer de grote rabbi Israël merkte dat het ongeluk een net weefde over het joodse volk, was het zijn gewoonte op een bepaalde plaats in het woud te gaan mediteren; daar ontstak hij dan een vuur, bad een bepaald gebed en het wonder voltrok zich; het onheil werd afgewenteld.

Toen zijn leerling later, om dezelfde reden de tussenkomst van de hemel nodig had, begaf ook hij zich naar dezelfde plaats in het woud en sprak: Heer van het heelal, hoor mij aan.

Ik weet niet hoe ik een vuur moet maken, maar ik kan wel een gebed opzeggen. En het wonder voltrok zich.

Nog later ging ook een andere rabbi naar het woud om zijn volk te redden en sprak: Ik weet niet hoe ik een vuur moet ontsteken, ik ken het gebed niet, maar ik weet de plaats en dat moet voldoende zijn. En dat was voldoende: ook hier voltrok zich het wonder.

Daarna was het de beurt van rabbi Israël de Rizsin om het onheil dat

dreigde af te wenden. In zijn stoel gezeten vouwde hij zijn handen voor zijn gezicht en sprak tot God:

Ik kan geen vuur ontsteken, ik ken het gebed niet en ik kan zelfs de plaats in het woud niet vinden. Al wat ik doen kan is U dit verhaal te vertellen. Dat moet voldoende zijn.

En het wás voldoende.